

Algemene Beschouwingen Begroting 2023

Geachte raadsleden, college en inwoners van de gemeente Voerendaal,

Op de agenda staat de behandeling van de begroting 2023 en de meerjarenraming tot en met 2026. Deze begroting is opgesteld in een tijd met grote onzekerheden in financiële ontwikkelingen. Door de huidige maatschappelijke ontwikkelingen zijn er onzekerheden waar de gemeente geen invloed op heeft. Stijgende energiekosten en onvoorspelbare cao-ontwikkelingen maken dat de begroting onder druk blijft staan, waardoor er de komende jaren nog steeds een voorzichtig financieel beleid nodig is. Ook de langetermijneffecten van corona en de vluchtelingenstroom zijn lastig in te schatten. En dan hebben we ook nog te maken met flinke prijsstijgingen in de bouwsector. Dit samen met de onduidelijkheden over de vergoedingen uit het Gemeentefonds zorgen ervoor dat we als gemeente scherpe keuzes moeten maken, zeker voor de periode na 2025.

Tot genoegen van de Partij van de Arbeid geeft de gepresenteerde begroting 2023 net als die van 2022 geen grote zorgen op de korte termijn en kent een positief saldo van € 2000,- waarbij het eveneens is gelukt om ook voor 2024 en 2025 een positief resultaat te laten zien van respectievelijk € 89.000,- en € 140.000,-. Dit vindt de PvdA fractie een compliment waard.

In 2026 zien we echter een negatief resultaat van € -1.424.000,- wat voornamelijk wordt veroorzaakt door een daling van de algemene uitkering van het Rijk. Voerendaal is financieel gezond en dat willen we natuurlijk graag zo houden. Ondanks de verwachting dat er de komende periode meer middelen door het Rijk ter beschikking worden gesteld, neemt dat niet weg dat we bewust met ons geld moeten omgaan, om ervoor te zorgen dat we ook op de lange termijn financieel gezond blijven. Als dit betekent dat we moeilijke keuzes moeten maken, dan gaan wij dat zeker niet uit de weg.

Voerendaal heeft gelukkig nog steeds een hoog voorzieningenniveau, maar daar hangt dan ook een prijskaartje aan, in gezamenlijkheid moeten we ervoor zorgen dat dit geen strop om de hals van onze inwoners wordt. Als PvdA spreken wij het vertrouwen uit in het college, dat zij op een verantwoorde wijze uitvoering zullen geven aan het realiseren van de ambities uit het coalitieakkoord.

Voorzitter,

Ten aanzien van de programma's hebben wij nog de volgende opmerkingen:

Bestuur en Ondersteuning

De Begroting 2023 staat vol met ambities, ambities die we ondanks alle maatschappelijke ontwikkelingen en onzekerheden toch graag willen realiseren. Natuurlijk hebben wij als Partij van de Arbeid er alle vertrouwen in dat gemeenteraad, het college en de ambtenaren

er gezamenlijk de schouders onder willen zetten. We zijn dan ook blij met de reactie van de gemeentesecretaris dat met de huidige personeelsomvang het mogelijk is om de bestaande werkzaamheden goed uit te voeren en planmatig met de vervolgwerkzaamheden aan de slag te gaan. We zien echter met enige regelmaat vacatures voor de gemeente Voerendaal passeren. In hoeverre levert het invullen van deze vacatures problemen op, aangezien we ook constateren dat veel gemeentes moeite hebben met het vinden van geschikte kandidaten. *Graag ontvangen we hierop een reactie van het college.*

We lezen in de begroting dat het college aan de slag gaat met het ontwikkelen van een raamwerk om burgerparticipatie gestructureerd vorm te geven. Als PvdA kijken we hiernaar uit, burgerparticipatie stimuleert dat inwoners meedenken en meebeslissen over overheidsbeleid en dat ze in staat worden gesteld om zelf initiatieven te nemen, waarbij ze gefaciliteerd worden door de gemeente. *Graag worden wij door het college geïnformeerd over de voortgang?*

Wat de regionale samenwerking betreft blijven wij als PvdA de samenwerking binnen Parkstad steunen, evenals andere samenwerkingen in de regio.

Sport, cultuur en recreatie

De gemeente Voerendaal heeft haar inwoners veel te bieden op het gebied van sport, cultuur en recreatie. De COVID-19 pandemie heeft de afgelopen jaren het aanbod en het gebruik ervan stevig onder druk gezet. Daarnaast hebben ook vergrijzing en individualisering een grote impact, evenals de energiecrisis. De PvdA vindt dat bestaande activiteiten, in het kader van de leefbaarheid en gezondheid, zoveel mogelijk behouden moeten blijven. Als PvdA verwachten wij dan ook dat sport, cultuur en recreatie extra aandacht krijgt en kan rekenen op ondersteuning vanuit de raad en het college. Als PvdA kijken we dan ook uit naar de handreikingen uit het “na-corona-herstelplan”.

Natuur, landschap en groen:

De natuur is een visitekaartje van onze gemeente. We hebben een schitterend buitengebied met een enorme variëteit aan landschap en natuur en dat willen we graag zo houden of nog liever verder ontwikkelen. Als PvdA fractie vinden wij het dan ook belangrijk dat inwoners van onze gemeente dicht bij huis de natuur kunnen beleven en dat de natuur in de omgeving gemakkelijk bereikbaar en toegankelijk is. We zien dat de middelen voor natuur en landschap beperkt zijn. Desondanks zijn we blij dat het college met cofinanciering door middel van allianties of combinaties met andere stakeholders of andere taakvelden probeert invulling te geven aan onze ambities.

Klimaat

Het klimaat verandert en de effecten daarvan merken we langzaam, maar zeker. We krijgen steeds vaker te maken met extreme hoeveelheden neerslag en ernstige droogte en hitte vormen een bedreiging. Als gemeente Voerendaal zetten we in op een pragmatische klimaataanpak om de gevolgen van klimaatverandering te bestrijden.

Wij onderschrijven de maatregelen zoals beschreven in de begroting en opgenomen in het coalitieakkoord om verder aan de slag te gaan met klimaatadaptatie en klimaatmitigatie. Er vindt onderzoek naar en uitvoering van vergroeningsmaatregelen plaats voor meerledige doelen (klimaatadaptatie, natuur, landschap, biodiversiteit), bijvoorbeeld met de aanplant van bomen. Ook komen er in samenspraak met de werkgroep 'Natuur, Landschap en Water' kleine inrichtingswerkzaamheden in het buitengebied, dit juichen wij als Partij van de Arbeid toe.

Tevens zien we dat de gemeente inwoners stimuleert om op hun eigen terrein maatregelen te nemen, bijvoorbeeld door subsidieverlening, informatieverstrekking of praktische ondersteuning.

Ook maken we plannen voor zonenergie en nemen een actieve rol in het ondersteunen van onze inwoners bij de energiebesparing in eigen huis. Het onderwerp klimaat komt regelmatig terug in deze begroting waarbij we zoals gezegd diverse maatregelen zien ter voorkoming van verdere klimaatverandering binnen de maat en schaal van Voerendaal. Duurzame doelen zijn echter alleen te halen als we allemaal mee kunnen doen, hier kom ik later in deze beschouwingen nog op terug bij het programma Duurzaamheid.

Sociaal domein

Voorzitter, het sociaal domein is in onze gemeente goed belegd met een praktisch netwerk van laagdrempelige zorg- en welzijnsdiensten en specialistische ondersteuning indien nodig. Wij zijn van mening dat we hiermee een voorbeeld zijn voor veel andere gemeenten en dat willen we graag zo houden.

Armoede

Met de huidige crisis worden ook wij helaas geconfronteerd met nieuwe uitdagingen in het sociale domein. We zien een nieuwe, financieel kwetsbare groep ontstaan: mensen met een fatsoenlijk inkomen die het hoofd altijd boven water wisten te houden, maar nu door de energieprijzen en hoge inflatie de eindjes niet meer aan elkaar kunnen knopen en leven van loonstrook naar loonstrook, waarbij ze ook nog eens geen financiële buffer hebben. Deze mensen maken zich grote zorgen of ze straks hun huur of hypotheek nog kunnen betalen en vrezen voor de eindafrekening van hun energieleverancier. Voor deze mensen, die volgens onze officiële moderne definities nu dan misschien niet 'arm' zijn, komt de klap van een verdriedubbelde energierekening keihard aan en dat heeft reële consequenties. Die vrees om daardoor in armoede te geraken is reëel en invoelbaar voor iedereen. Het knaagt aan je bestaanszekerheid en heeft impact op je dagelijks functioneren. Als PvdA fractie Voerendaal vinden wij dat we ervoor moeten zorgen dat deze mensen op onze steun kunnen rekenen. *Ziet het college mogelijkheden om bestaande regelingen en fondsen ook voor deze groep inwoners toegankelijk te maken?*

Als PvdA zijn wij overigens verheugd met het instellen van een noodfonds voor inwoners van Voerendaal die in een kwetsbare financiële positie dreigen terecht te komen. Doormiddel van deze ondersteuning kan vroegtijdig hulp worden geboden, maar dit is zeker geen oplossing bij een structureel probleem en dat realiseren wij ons maar al te goed.

Volkshuisvesting

Voorzitter, Voerendaal is een gewilde woongemeente, dat is natuurlijk positief, maar dit heeft ook een keerzijde, namelijk dat vraag en aanbod niet meer met elkaar in verhouding staan. Als PvdA kijken we uit naar het Masterplan Wonen waarin ontwikkellocaties in kaart worden gebracht en een strategie wordt opgesteld zodat de complexe opgaven op de woningmarkt aangepakt kunnen worden. Wij realiseren ons dat dit en tijdrovende klus is waarbij ook regionale afstemming noodzakelijk is.

Duurzaamheid

De gemeente Voerendaal wil in 2040 energieneutraal zijn door in te zetten op energiebesparing en duurzame energieopwekking. Als PvdA vinden wij dit een mooie ambitie waar we zeker voor willen gaan. Echter op het gebied van energie zien we ook een spanning met de dagelijkse praktijk. Een deel van de inwoners van Voerendaal legt zelf zonnepanelen op zijn dak, of schaft een warmtepomp aan. En dat is fantastisch. Maar er zijn ook inwoners in een sociale huurwoning of kleine koopwoning, die onder andere door de stijgende vaste lasten moeilijk kunnen rondkomen. En dan voorzitter, dan wordt wonen in een warm en energiezuinig huis voor een groeiende groep inwoners van Voerendaal onbetaalbaar. Wij hebben zorgen over inwoners die hun oudere koopwoning willen isoleren maar het geld dat daarvoor nodig is, niet op hun bankrekening hebben staan. De duurzaamheidsleningen die de gemeenten in het leven hebben geroepen zijn geen oplossing, als het terugbetalen van een lening bovenop je maandelijkse lasten er gewoon niet meer bij kan. *Ziet het college mogelijkheden om deze groep inwoners te ondersteunen?*

Voorzitter, leden van de raad, college en belangstellenden, ik sluit af

De fractie van de Partij van de Arbeid Voerendaal staat positief ten opzichte van de voorliggende begroting. De PvdA staat voor betrokkenheid en volwaardige deelname van alle inwoners aan de samenleving, waarbij we streven naar *Welzijn voor al onze inwoners in plaats van Welvaart voor enkele.*

Namens de fractie van de Partij van de Arbeid Voerendaal,

Cap Beckers en Ralf Stoffels